

розшукової діяльності Національної поліції України: матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції (м. Одеса, 29 жовтня 2021 р.). Одеса: ОДУВС, 2021. С. 186-190

Руденко А.В.,
курсант 2-го курсу навчально-наукового
інституту права та підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції

Прокопов С.О.,
старший викладач кафедри
економічної та інформаційної безпеки
Дніпропетровський державний
університету внутрішніх справ, Дніпро

АНАЛІЗ ВІДКРИТИХ ІНТЕРНЕТ-ДЖЕРЕЛ У ПРОЦЕСІ ВИКРИТТЯ ОРГАНІЗОВАНОЇ ЗЛОЧИННОСТІ

21 століття розпочало еру тотальної інформатизації, глобалізації, поширення телекомунікацій та мережі інтернет у на всьому цивілізованому просторі сучасного світу. За статистикою, за минулий 2020 рік в Україні інтернет-користувачів стало на 2 мільйони більше, на початку 2021 року їх нараховувалось близько 30 мільйонів [1]. Інформація – визначення цьому поняттю міститься як у нормативно-правовій базі нашої, так й надані сучасними науковцями скрізь різноманіття підходів до надання тлумачення термінам, але головною ознакою інформації як інструменту передачі знань є люди, які отримують це знання і циркулюють його між собою шляхом обміну в різних його формах. Використовуючи будь-які методи зв'язку людині характерно залишати та розповсюджувати певну інформацію як про себе, так й про оточуючих, іноді не розуміючи того, яким чином та куди саме ця інформація надходить. Соціальні мережі, месенджери, форуми, інтернет-портали, відкриті реєстри – невеликий, але важливий для нашого дослідження перелік наявних інструментів отримання інформації для ефективного здійснення службових повноважень працівниками Національної поліції з метою виявлення будь-

якої інформації, що здатна допомогти у викритті організованої злочинної діяльності: безпосередня інформація про самі діяння, організатори, виконавці, керівники, їх персональні дані, коло спілкувань, мобільні телефони, електронні адреси, записи з загальнодоступних камер відеоспостереження, дані про нерухому власність, зареєстровані юридичні особи, рахунки в банках, члени сім'ї, автомобілі, які використовуються членами злочинної організації, місце їх перебування тощо. Це мінімальний перелік даних, які ми можемо отримати в процесі розвідки та аналізу відкритих інтернет-джерел, інформація отримана в ході здійснення такого пошуку може допомогти не лише встановити певну інформацію про суб'єктів злочинної організації, а й безпосередньо виявити протиправну діяльність.

Інтернет – одне з найголовніших досягнень людства, запровадження якого надало можливість обмінюватись інформацією, спілкуватись, досліджувати, вивчати – перелік можливостей необмежений, але є й протилежна сторона наданих можливостей – втрата даних, їх неконтрольоване розповсюдження, або таке поширення інформації, що вважається безпечним, але фактично подальше їх призначення та кінцевий адресат – невідомий. «Інтернет все пам'ятає», а отже, вся надана інформація законно чи незаконно все ж таки залишається на носіях, масивах інформації, тобто існує ймовірність розповсюдження цієї інформації. Людський фактор, одним з проявом якого є вираження емоцій, викладення певної інформації в ході обговорень певних тем або коментуванні тих чи інших публікацій, відіграє надважливу роль у циклі акумуляції даних, соціальні мережі – невичерпне джерело, яке завдяки певним знанням та навичкам, проведені грамотної аналітичної роботи, здатна надати інформації значно більше, ніж це міститься в державних реєстрах та інших базах даних.

Публікація в соціальних мережах спільних фото, які можуть висвітлити коло людей, причетних до злочинної діяльності, відображення конкретного місця перебування особи, висвітлення наявних статків шляхом відкритої демонстрації наявного у користування транспорту, нерухомості, інших матеріальних цінностей, поширення у публікаціях членами родини, друзями інформації про необхідного суб'єкта, геопозиції – це невеликий мінімум, який ми можемо отримати детально проаналізувавши наявні відкриті джерела. Розвідка відкритих джерел – це

завжди специфічна інформація, зібрана й структурована особливим чином для відповіді на конкретні запитання [2].

Нехтування власною інформаційною-безпекою, відсутність цифрової гігієни, іноді може зіграти надважливу роль у процесі викриття та припинення діяльності організованої злочинності, особливо це характерне для наркозлочинності, яка у геометричній прогресії зросла саме в кіберпросторі та організованих шахрайських груп, які здійснюють свою діяльність в мережі Інтернет. Розширений пошук в пошукових системах, пошук інформації за ключовими словами (прізвища, мобільні телефони, нікнейми, електронні адреси тощо) надає змогу швидко віднайти необхідну інформацію, яка містить дані про бажаний нами об'єкт. Наприклад, розпочавши стеження за певною групою спеціалізованих інформаційних каналів, які можуть містити необхідному нам інформацію, в такому месенджері як «Telegram» і здійснити загальний пошук за ключовими словами, то можемо отримати блок наявної інформації або такої, що може дати нам додаткові відомості, які допоможуть у здійсненні подальших пошуків.

Вартим уваги порушеного в нашому дослідженні питання є робота загальнодоступних ботів, які аналізують, систематизують та узагальнюють наявну у відкритих реєстрах, соціальних мережах та електронних базах даних інформацію, яку можна використати в службовій діяльності правоохоронних органів, адже пошук великого масиву інформації можна здійснити завдяки лише одному імені людини. Край важливо пам'ятати про існуючі мас-медіа, які діють не лише на загальнодержавному або навіть міжнародному рівні, а й на локальному. У випадку, якщо метою проведення розвідки відкритих інтернет-джерел є отримання необхідної інформації про певне коло осіб, які причетні до регіональної організованої злочинності, використання наявної інформації, опублікованої в місцевих інтернет-газетах, особистих сторінках блогерів, що займаються висвітленням подій, які відбуваються в межах діяльності злочинної організації.

Ідентифікатори мобільних номерів, можливість користування якими є доступною усім, дають змогу дізнатись те, як саме особа підписана у контактній книзі інших людей, як наслідок – надає нам необхідну інформацію про те, як ця особа може бути представлена перед іншими: ім'я прикриття, злочинний псевдонім, можливі послуги, які надає особа та

інша інформація, яка може бути корисною у процесі викриття цих суб'єктів. Супутникові знімки, 3D карти місцевості та інші форми відображення певної місцевості, детальне дослідження якої значним чином дозволяє вивчити необхідну територію на наявність тих чи інших об'єктів, які можуть бути пов'язані з діяльністю злочинних організацій.

Глобалізаційні процеси, які відбуваються в нашому суспільстві, інформаційні технології, що опанували у всіх сферах життєдіяльності, тотальна інформатизація – це ті аспекти, завдяки яким правоохоронні органи, в тому числі підрозділи Національної поліції України здатні підвищити ефективність здійснення процесів направлених на виявлення, припинення, протидію та розслідування кримінальних правопорушень вчинених організованими угрупованнями, в тому числі це стосується форм організованої злочинності, яка існує в органах державної влади, виявлення якої можливе за додаткової умови використання відкритих державних реєстрів та інформаційних баз. Протидія організований злочинності залишається одним з пріоритетних напрямів діяльності правоохоронних органів нашої держави, активізація процесів направлених на виявлення та припинення діяльності якої зумовлено значним її впливом на соціально-економічні чинники нашої держави.

Список використаних джерел:

1. ФОКУС Р. Плюс 2 млн пользователей. Чем украинцы занимаются в Интернете в 2021 году (инфографика). *ФОКУС*. URL: <https://focus.ua/digital/491571-plyus-2-mln-polzovateley-chem-ukraincy-zanimayutsya-v-internete-v-2021-godu-infografika> (дата звернення: 22.11.2021).

2. Кожушко О. О., Ржевська Н. Ф. Розвідка відкритих джерел. *Україна в системі глобального інформаційного обміну: теоретико-методологічні аспекти дослідження і підготовки фахівців : всеукраїнська наукова конференція : матеріали конф., м. Львів, 27 трав. 2011 р. Львів, 2011. С. 257–261. URL: <http://ena.lp.edu.ua/bitstream/ntb/19232/1/53-Rzhevaska-257-261.pdf> (дата звернення: 18.11.2021).*